

Fra Romerbrevets Budskab

af C. O. Rosenius

Rom. 5,1-5:

Dette kapitel består af to hoveddele. I den første lovpriser Paulus de retfærdiggjortes salige tilstand, at de har fred med Gud og et sikkert håb om den evige herlighed. At de derved også får åbenbaret hvilke velsignelser trængslerne her i livet skal tjene til. Og alt sammen alene på grund af Guds uendelige kærlighed, som han viste mod os i Kristus og hans forsoning, som gør at de er friet ud fra verden, og kan rose sig af Gud (vers 1-11). I den anden del viser apostelen os selve den store hovedhensigt i Guds store frelsesværk, når han stiller de to stamfædre op mod hinanden. Denne ene: stamfaderen for synden og døden. Den anden: stamfaderen for retfærdigheden og livet: Adam og Kristus. Han viser at loven på ingen måde tilintetgør Guds store frelsesværk ved at den åbenbarer syndens magt. Men tværtimod ophøjer det, ved at retfærdigheden og nåden derefter virkelig bliver stor for sjælene (vers 12-21).

Tidligere har Paulus vist at alle mennesker er under synd, at ingen kan retfærdiggøres gennem loven, men at vi retfærdiggøres alene af nåde, ved troen på Kristus. Så understreger og ophøjer han her endnu stærkere denne retfærdighed ved tro, og taler nu om dens herlige frugter. Men her kommer han kun kort ind på dette, som han behandler mere udførligt i det ottende kapitel. Her taler han særligt om hvor lykkelig de mennesker er, som er blevet retfærdiggjort ved tro. Sådan begynder han:

1 og 2: Da vi nu er retfærdiggjorte af tro, har vi fred med Gud ved vor Herre Jesus Kristus. Ved ham har vi også ved troen fået adgang til denne nåde som vi nu står i. Og vi roser os af håbet om Guds herlighed.

Her nævner Paulus straks de to væsentligste følger af at Gud genføder og retfærdiggør et menneske: først evig nåde og samfund med Gud allerede her i livet. Og videre: håbet om den herlighed Gud skal give efter livet her på jorden. Paulus fortsætter den første del af kapitlet med at tale om hvordan de troende kan rose sig af trængsler, af at Guds kærlighed er udøst i vore hjerter, at Den Hellige Ånd er os givet, og at vi kan rose os af Gud selv. Men dette er alt sammen bare naturlige følger af disse to store hovedskatte. Hvem er så det lykkelige menneske som ejer alt dette? Det viser Paulus allerførst. Han begynder sådan:

Da vi nu er retfærdiggjort af tro. For det første bemærker vi at han ikke siger: Da vi nu har levet et bedst muligt liv, så vil Gud ikke kræve mere af os, men give os sin nåde og fred. Nej, han siger først: "Da vi nu er retfærdiggjort". Vi må være helt og holdent retfærdige, dvs. fuldkomne overfor Guds hellige lov. Noget mindre kan ikke tilfredsstille Gud. Det har Paulus eftertrykkelig bevist i det foregående. I kap. 2:13 og Gal. 3:10 udtaler han dette særlig konkret. Videre siger Paulus heller ikke: Da vi nu selv er blevet sådan som vi bør være efter loven. Vi har efterhånden fået et hjerte og et helliggjort liv, så loven og samvittigheden ikke længere anklager os. Og på dette grundlag er vi selv blevet retfærdige. Nej, Paulus siger: "Da vi nu er retfærdiggjort af tro". - Af tro, siger han. Altså retfærdige i en andens fuldkommenhed. Hvordan det sker, eller hvad troen er, og hvad det er troen lever på, det har han vist i forrige kapitel. Der siger han f.eks. i vers 5: "Den som ikke har gerninger, men tror på ham som retfærdiggør den ugudelige...", og i vers 25: "han som blev givet for vore overtrædelser og oprejst til vor retfærdiggørelse".

Vi som er retfærdiggjort af tro, er altså mennesker som erkender at vi i os selv er ugudelige, men har al vor trøst i "ham som retfærdiggør den ugudelige". Som er fortabt med alt vort eget slid med at omvende os, ved vor anger, vor bøn og vor helliggørelse, men til sidst fandt al vor retfærdighed i ham som døde og opstod for os, "han som for os er blevet visdom fra Gud, retfærdighed og helliggørelse og forløsning" (1. Kor. 1:30). Hvem du så måtte være, og hvordan du så måtte have det - er du bare en af disse fattige, og har du bare al dit hjertes trøst overfor synden, i Kristus, så er også du en af disse Paulus taler om her. Og alt det han roser sig af, det tilhører også dig (se kap. 4:24).

Fred med Gud. Dette er den første store hovedskat. "Da vi nu er retfærdiggjort af tro, har vi fred med Gud", eller "hos Gud". Vi er kommet tilbage i hans nåde og samfund. Krigen er slut. Der er stiftet fred. Der er nogen som tror at der her tales om den indre fred, som en sjæl får ved troen på syndernes forladelse. Men sådan som det lyder i grundteksten, ser vi at ordene "fred med Gud" her egentlig betegner det fredsforhold som opstår *mellem Gud og mennesker* ved retfærdiggørelsen. Da ophæves den Guds vrede som hviler over dem som ikke tror på Sønnen (Joh. 3:36), og Guds evige venskab og samfund kommer på ny til dem*.

**eirānān poieistai echein, agein pros* betegner det fredsforhold som stiftes mellem to parter som tidligere har været i strid med hinanden. Verdslig lektur dokumenterer også dette. Sammenlign også om *pros* i Apg. 2:47, 24:16. Hvis der menes sjælens indre fred, så står det enten konkret (kap. 8:6, 14:17, 15:13), eller det hedder "fred fra Gud" (kap. 1:7), eller "Guds fred" (Fil. 4:7), osv. Men aldrig som her: "fred med Gud". Her tales der altså om fredsforholdet mellem Gud og mennesker, som gør at Guds vrede er ophørt (konf. vers 9). Ordet bruges også i samme betydning i Ef. 2:14-15. Men af dette fredsforhold med Gud må der altid følge en indre fred i sjælen. Den

førstnævnte og sidstnævnte fred står derfor i samme forhold til hinanden som retfærdiggørelsen og helliggørelsen. (Olshausen, Meyer, Philippi m.fl.)

Men troens øje ser jo netop dette, og dermed kommer en salig fred i sjælen, som er en af troens første frugter, og som sammen med retfærdigheden er noget af Guds rige i mennesket. Skriften siger jo: "Guds rige er retfærdighed og fred og glæde i Den Hellige Ånd" (Rom. 14:17). Derfor er kongen også i dette rige skildret som Melkisedek i Salem, dvs. retfærdighedens konge i fredens rige (se Heb. 7). Altså følger selvfølgelig også hjertets fred, når man har fået "hans retfærdighed som bliver til evig tid". Derfor har vi nok omkring dette bibelord også lov at tale om den fred. Men vi må have klart for øje hvad teksten egentlig taler om: freden hos Gud, det guddommelige venskab og samfund, som gør at han ser på den troende som sit elskede barn som er kommet tilbage til ham (Luk. 15:20-24).

Også denne tekst viser at hvert menneske som ikke er blevet retfærdiggjort ved tro, er under Guds vrede og dødsdom. Mellem vreden og samfund med Gud findes der ikke noget ingenmandsland for nogen som helst skabning. Er det sandt, det apostelen siger, at kun de som er retfærdiggjort af tro, har fred med Gud, - ja så må konsekvensen være at den som ikke er blevet retfærdiggjort af tro, må være under Guds vrede, må stå i et krigs/kampforhold til sin Skaber. Og forholdet har sin baggrund i dette: Mennesket er faldet fra Gud. Det har gjort oprør mod sin konge. Men denne synd, og alle de andre synder dette menneske bærer på, er nu udslettet i stedfortræderens blod. Retfærdigheden som var krænket, er tilfredsstillet, og Gud selv er forsonet og står på ny med fadersindet vendt mod alle mennesker. "Det var Gud som i Kristus forligte verden med sig selv". "Vi blev forligt med Gud ved hans Søns død, da vi var fjender".

Men sagen er at så længe de som er fjender ikke vil nedlægge våbnene og vende tilbage i lydighed mod sin konge, vende tilbage til hans fuldbragte nådestol, så vil hans dom hvile over dem. Læg mærke til hvordan Jesus taler i Joh 3: "Således har Gud elsket verden at han gav sin Søn, den enbårne", men han fortsætter: "for at hver den som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv". Men den som ikke tror, skal altså "fortabes", sådan som Jesus også tilføjer i vers 18: "Den som ikke tror, er allerede dømt, fordi han ikke har troet på Guds enbårne Søns navn". Og i vers 36 siger døberen Johannes: "Den som ikke vil tro på Sønnen, skal ikke se livet, men Guds vrede bliver over ham". Vi mærker hvordan alt følger af tro eller vantro. Gud er forsonet. "Han gengælder os ikke efter vore misgerninger". Han længes og ser efter sin fortabte søn. Der er kun én ting som mangler: at han kommer tilbage. Paulus siger det sådan: "Vi beder i Kristi sted: Lad jer forlige med Gud!". Det er bare dette som står tilbage.

Men hvis nu dette ikke sker, at vi "kysser (dvs. hylder) Sønnen", da "bliver han vred", "hans vrede bliver optændt", og vi "går til grunde på vejen" (Salme 2:12). De grove og frække syndere har selvfølgelig Guds vrede over sig. At "foragtere", som ikke har noget som helst brug for Herren, har Guds vrede over sig, det forstår vi også let. Men dette gælder så langt fra bare dem. Nej, Skriften taler lige så klart om dom selv over det mennesket som er urolig og opvakt til frygt for Gud, men alligevel ikke flyr til nådestolen og søger retfærdigheden af tro, men i strid med hans ord bilder sig ind at de skal kunne oprette skaden gennem sin kristendom, skal kunne mindske sin skyld og reducere Guds vrede. Sådanne falder under samme dom, om de så kæmper sig til døde i egne gerninger. Alt er forgæves, så længe de ikke "giver sig ind under Guds retfærdighed" og "kysser (hyller) Sønnen", men bare stræber med at oprette sin egen retfærdighed gennem sin anger, sin tro, bøn, bibellæsning, afholdenhed osv. Alt er forgæves. Den hellige Guds betingelser bliver ikke tilfredsstillet. Deres kærlighed til Gud bliver aldrig ægte, de elsker ham ikke fuldkomment "af hele sit hjerte". Det er ikke som det bør være med kærligheden til sin næste. Det er altid først og fremmest sig selv. Det er ikke som det skal med renheden i hjertet, med oprigtigheden, de hader ikke synden, osv.

Og det som værre er, de kæmper mod Guds evige udvælgelse (Ef. 1:4), kæmper mod Lammets ære, de "træder Guds Søn under fode og foragter pagtens blod". Bare dette sidste er jo nok til at de pådrager sig en forfærdelig Guds vrede. Da bliver det i sandhed "forfærdeligt at falde i den levende Guds hænder" (Se Heb. 10:28-31). Alle mennesker er altså under synden, vreden og dommen, så længe de ikke har søgt forligelsen gennem Kristus alene.

Noget ganske andet er det med dem som har søgt denne forligelse, og "er retfærdiggjort af tro", har opgivet alt sit eget stræb, ja anser det for skarn. De er blevet overbevist om at de er fortabt, og har givet Gud ære ved at fly til forløsningen i Kristus Jesus. De er da, af Gud selv, retfærdiggjort, frikendt fra alle sine synder, og iklædt Kristi retfærdighed. Og i ham er Gud fuldkomment tilfredsstillet. Han er den som fuldkomment har opfyldt loven, "dræbt fjendskabet", og på ny udbredt den evige nåde over menneskene. Nu er der fred med Gud. Nu er det slut med al vrede, slut med al tilregnelser af synder. Nu er det bare venskab, samfund, nu den bedste klædning, nu fedekalven, nu glædesmåltid, nu på ny barneforholdet.

Den troende sjæl er ikke mere sin egen, må aldrig mere selv gøre regnskab for Gud. Det gør han som er "for Guds åsyn for vor skyld". Al den synd som den troende endda, ja dagligt, falder i, er sonet af Ham. Han er retfærdiggjort "af tro", og er altid retfærdig - alene i "Den Elskede". Åh, tænk hvilket venskab! Gud er i sig selv den evige kærlighed, og han ser nu på ny sit barn ikklædt al den retfærdighed og velbehag som han i skabelsen selv havde givet menneskene. Ja det de nu er ikklædt er endnu større, for det er selve Sønnens velbehag for Faderen. Nu ser Gud os alene i ham som i al sin guddommelige fuldkommenhed er for Guds åsyn for vor skyld. Da passer det ikke at tale, sådan som vi ofte hører, som om Gud på grund af vore synder bare allernådigst tåler os. Nej, det er tværtimod sådan Skriften lærer os, at han ikke en gang tilregner os synderne (kap. 4:8), men ser os alene i Kristus, og derfor ret og slet har sin "lyst" og sin "glæde" i os (Esajas 62:4-5). Vi er "Herrens elskede som skal bo trygt hos ham" (5. Mos. 33:12). For vor retfærdighed i Guds øjne er ikke vort, men Guds eget værk. Og Gud er altid tilfreds med det han selv har gjort!

Så bliver det store spørgsmål da bare dette: Er vor retfærdighed helt og holdent Kristi værk - eller består den også af noget af vort eget? Består den i noget vi selv er eller gør, da er det ikke noget man kan stole på. Da er der straks "pletter og rynker". Men skjuler bruden sig bare i ham, Den Elskede, da er hun, sådan som Paulus udtrykker det, virkelig "uden plet eller rynke eller noget sådant" (Ef. 5:27), og sådan som hun beskrives i Salomos højsang: "Alt er fagert ved dig, min kæreste. Der er ikke nogen fejl ved dig". Sådan må det jo også være, når Jesus selv kunne sige: "Den som er badet, er jo helt ren". Og tænk da hvilken fred og samfund vi har med Gud som er selve kærligheden!

Her er det vigtigt at vi lægger mærke til ordet "har" - "vi har fred med Gud". Paulus siger ikke: vi kender freden med Gud, men altså "vi har". Af sammenhængen det står i: "Da vi nu er retfærdiggjort af tro, har vi fred med Gud ved vor Herre Jesus Kristus", forstår vi at dette vi "har", det er noget vi har slået fast, om en sandhed udenfor os, og som vi derfor i tro til Guds løfter må holde fast på. Og det bliver en kamp, ofte under de største prøvelser, mens Gud måske for en tid skjuler sig for os, og vi kan være i de bitreste anfægtelser på grund af synden. Loven anklager os, samvittigheden dømmes os skyldig, og djævelen skyder sine ildpile ind i hjertet. Da er et sådant Guds samfund og venskab det vi mindst af alt *oplever* - i os selv! Dette er lidelser alle Guds børn helt sikkert vil måtte opleve: at de ikke kender nåden i sit hjerte, men bare mørke, tørke og død. Da er det om at gøre at vi ved, og minder os selv om, hvad Gud har gjort, og løfterne han har givet os. Og så må vi, som Abraham: "på Guds løfte tvivlede han ikke i vantro, men blev stærk i sin tro, idet han gav Gud ære".

Her kunne nogen tænke: Tidligere er det jo sagt at den strid vi har med Gud, den skal også føre til en salig fred og ro i samvittigheden. Hvordan kan det da være at det er det modsatte vi oplever, hvis vi virkelig ejer denne fred med Gud? Det er vigtigt at få afklaret et sådant spørgsmål. Derfor vil vi gerne gå lidt nærmere ind på denne fred.

Først må vi da lægge mærke til at vor indre fred må være grundet på et stort og saligt forhold: at vi er under Guds nåde og venskab. Men visheden om dette må vi have fra Guds urokkelige ord og løfter - altså totalt uafhængig af om vi *kender* nogen stadfæstelse på dette i vort hjerte! Vist må vi også ind i mellem smage Guds velsignelse, når hans ord "kommer til os", når han lader "fred komme over os som en bæk" (Esajas 66:12) og giver sit følbare vidnesbyrd i sjælen: "du er min". Men vi må aldrig tro at en sådan oplevelse af nåden altid skal gives os. Tværtimod er det et kendetegn på hvordan Gud øver os i troen, når han fuldstændig kan skjule sin nåde, og lader os opleve det som om han ikke vil have noget med os at gøre.

Hvordan skulle vi da have fred? Jo, da er det om at gøre at vi med en fast tro hele tiden holder os til hvad Gud, på trods af alt det vi erfarer, har givet og lovet os i sin elskede Søn. Vide og grunde på Skriftens ord om at Gud er trofast, at nådepagten er en "evig pagt" (Esajas 55:3, 54:8), uanset hvordan det skifter i det vi føler og erfarer. Det er jo disse ord som er "Guds kraft til frelse", som altså virker den frelsende tro - men også holder den i live ("han er troens ophavsmand og fuldender", Heb. 12:2). På disse ord kan jeg tro at alle mine synder er forladt, og at Gud er nådig mod mig. Da har jeg en mægtig og salig fred i sjælen. Da taler jeg med Gud som med en forsonet og glad far. Da skælver jeg ikke for dommen og evigheden, men er blevet overbevist om at min fred skal blive fuldkommen, når jeg får ham at se, som skal komme i skyen på samme måde som han fór op - med sine sår som han havde vist sine disciple, så de gik fra tvivl til vished og fred (Joh. 20:19-20). En sådan fred har vi alene i at vi "er retfærdiggjort af tro".

Både vor retfærdighed og vor fred skal vi altså alene have ved tro.

Denne fred på grund af Kristi sår, er et stærkt tegn på en forsonet tilstand. Men når Herren kommer igen, skal de samme sår føre en rystelse over alle dem som ikke er forsonet med ham. "De skal se hen til ham som de har gennemboret". Da skal de fly fra hans åsyn og bede om at bjergene skal falde over dem og skjule dem. Noget af dette oplever disse ofte allerede her i livet. Det er et tegn på hvordan det står til med sjælen. Luther siger: "En sandfærdig og god samvittighed har fred når Gud er nær, men skælver når Gud synes fjern". Den troende bliver trøstet når Kristus åbenbarer sig. Men da bliver den ufredselst urolig. Guds barn siger: når jeg kan tro at det er sandt, alt det som er skrevet om Kristus, da er jeg trøstet. Den ufredselste, derimod, uroliges netop ved tanken på om det var sandt, alt det Skriften indeholder om Kristus.

Læg nøje mærke til dette tegn! Det fortæller sandheden om dit forhold til Gud og til dine synder. Det vidner om det er sådan, at du har indgået forlig med dommeren, om du har din daglige plads ved nådestolen og tager dine synder frem der for at de kan blive tilgivet. Eller om du tværtimod holder dig borte fra Gud, og ikke taler med ham om dine synder. Det stod ikke godt til med David, da han "tiede", og ikke bekendte sine synder for Gud (Salme 32:3-4). Når han derimod bekendte sine synder, og fik forladelse, da fik han en fred så han kunne synge i hjertelig glæde: "Salig er den som har fået sin overtrædelse forladt og sin synd skjult" (vers 1). Han siger: "Jeg bekendte min synd for dig og skjulte ikke min skyld. Jeg sagde: Jeg vil bekende mine misgerninger for Herren! - Og du tog bort min syndeskyld. Sela. Derfor, lad hver from bede til dig den tid du er at finde. Visselig, når store vandfloder kommer, til ham skal de ikke nå" (vers 5-6). Dermed forkynder han at de hellige ikke er fri for synd, men at deres fred alene består i at de bekender sine synder, og får tilgivelse.

Sådan er altså fred i samvittigheden afhængig af om vi har fået syndernes forladelse. Mens derimod en stadig rædsel for Gud vidner om en uforsonet tilstand. Men det må ikke opfattes som at al uro og frygt overfor Gud vidner om en sådan tilstand. Både Davids salmer og alle de helliges historie vidner klart om at Gud kan bekymre og forfærde sine hellige, så de ikke oplever noget som helst andet end at Gud er vred på dem. Da skælver de virkelig, og deres "hjerte stønner så de må skriges ud" (Salme 38:9). Men læg mærke til forskellen: dette er ikke deres egentlige liv. Det er noget som indtræffer, men går over. Deres egentlige liv er fred og et fortroligt samfund med Gud (Salme 97:11). Paulus siger: "Åndens attrå er liv og fred" (Rom. 8:6). Og i 8:15 siger han: "I fik jo ikke trældommens ånd, så I igen skulle frygte. Men I fik barnekårets Ånd som gør at vi råber: Abba, fader!" Men dels efter store Guds prøvelser, dels på grund af synden som endnu hænger fast ved os, og svagheden i troen, så sker det at også de hellige af og til skælver*. Dette er da ikke tegn på noget fundamentalt galt, når vort liv samlet set er et liv i forsoningen og troen. Tværtimod ville det være et betænkeligt tegn, om troen og freden aldrig skulle ristes gennem sådanne ting vi just har nævnt. De helliges historie er ikke sådan.

*Men desuden finder vi også, her og der, nogle mennesker som aldrig synes at få fred. De går der uden nogen som helst erfaring af livet med Gud. Nogle også med en udefinerbar ængstelse. Dette på trods af at de synes at have søgt retfærdighed og fred, alene gennem troen. En sådan tilstand kan have sin grund i en eller anden fysisk eller psykisk sygdom i legemet.

Det er noget ganske andet når sandheden er at mennesket egentlig lever et liv fjernt fra Gud, og i frygt ved tanken på dommen. Dette vidner om en falsk, uforsonet ånd. Dette er grunden til at "de ugudelige er som det oprørte hav. Det kan ikke være stille. Der er ingen fred" (Esajas 57:20-21). Af disse sover de fleste så tungt, bedraget i en falsk fred, sådan som Job skildrer det: "de synger til tromme og citer, og glæder sig ved fløjtens lyd. De lever sine dage i lykke, og i et øjeblik farer de ned i dødsriget" (svensk: til dødsriget farer de frit) (21:12-13). Andre, derimod, er klar over sin uforsonede tilstand, og er urolig i sin ånd, eller har en skjult anelse om den dom som hviler over dem. Et sådant menneske kan f.eks. kaste sig ind i gode gerninger, enkeltvis eller gennem organisationer, eller til og med i bøn og bibellæsning. Men tanken på dommens dag og evigheden bekymrer dem altid på ny. De kan aldrig blive overbevist om at det ikke fortsat mangler noget for at de kan blive frelst. Men de håber at det skal rette sig. At de skal finde fred sådan som de har det.

Mange omtolker Guds bud og krav så de bliver mulige at opfylde, og regner med at så er alt i orden. Sådan svæver deres sjæl på det stormende havets bølger, op og ned. Det er alt sammen som Gud selv siger: "Der er ingen fred". Når de pludselig oplever at Herren er nær, måske gennem åbenlyse straffe og domme fra Gud, eller de ser døden kræve sine ofre, da skælver de. Sådan var det også med fiskeren fra Betsajda (Luk. 5). Han kunne tie om sine synder, så længe Herren bare forkyndte fra hans båd. Men den dag Herren viste sig i sin almagt, i den store fiskefangst, da så Simon hvem denne Herre var som stod overfor ham. Da faldt han ned for Jesu fødder og sagde: "Herre, gå fra mig, for jeg er en syndig mand!" Sådan er det med de fleste mennesker. De synes at have fred, men kun så længe de ikke oplever at Gud gør dem urolige. På et øjeblik er det slut med deres fred, når Herren er nær.

Måtte hver eneste én i hjertets oprigtighed spørge sig selv ind for Herren: Har jeg fred med Gud? Har jeg søgt, og fundet forsoning? Kan jeg her og nu møde Dommeren? Er min egentlige tilstand sådan at jeg har mest fred når Gud synes at være mig nær, og at jeg mærker tvivlen når jeg savner hans nærvær? Eller er det i stedet sådan at jeg har mere fred så længe jeg kan skyde sådanne spørgsmål om Gud og evigheden fra mig? Sådan kan du vide hvordan det står til med din samvittighed.

Nu har vi måske set forskellen på de troendes mere tilfældige anfægtelser, og uroen hos en som er uden livet med Gud. Men gennem denne vor tekst må vi altid huske den sandhed at det er alene når vi "er retfærdiggjort ved troen" at vi har en sand fred i sjælen. Der er to hovedårsager til at menneskene ikke har fred med Gud. Vi nævner det på ny: Nogen lever ubodfærdige. De vil ikke tale ud med Gud om sine synder, men vil leve i uretfærdighed. Andre vil nok søge Guds nåde og fred, men finder den aldrig. Og grunden er at de ikke søger den "ved troen", men gennem sit eget slid med at omvende sig - som aldrig kan blive fuldkomment. Da går det som nogen vidner om: "Jeg faldt, stod op, men faldt på ny. Jeg gjorde det jeg før havde afskyet, og købte min kortvarige fred dyrt med en langvarig kamp".

Hvis du søger og kun venter på noget godt som du selv skal opleve, - om det så er noget så ret som en rigtig anger og tørst efter nåde, et åndeligt liv i sjælen - og ikke opgiver alt sammen, og kommer som en "ugudelig" og "død", og tager imod alt i Kristus alene - da vil du aldrig få den rette fred i sjælen. Kun den som opgiver alt det han selv er og kan, og anser sig som fortabt, og så fæster sin tro alene til det som er fuldkomment: Kristi værk for os. Alene den har fred. Det er at være retfærdiggjort "af tro", - gennem en anden. Dette vil Paulus understrege, når han ikke bare siger at vi er blevet retfærdiggjort af tro, og derfor har fred med Gud, men også tilføjer:

"Ved vor Herre Jesus Kristus". Det er ikke på grund af noget som helst godt i eller af os selv, at vi har fred med Gud, evig nåde, og Skaberens venskab. Det har vi alene gennem, eller "ved vor Herre Jesus Kristus". Udtrykket "ved" viser hen til en mellemmand, en stedfortræder. Og det er vigtigt at have klart for øje i den situation vi har, når en mellemmand, en stedfortræder optræder på vore vegne. Vor Herre Kristus er "mellemmanden mellem Gud og mennesker" (1. Tim. 2:5). Det var alene ham som kunne indgå fred mellem Gud, som er hellig, og menneskene som er fulde af synd. Uden mellemmand kan en hellig Gud ikke have venskab og samfund, og en pagt med syndige mennesker.

Fra skabelsen af har Gud haft tre pagter med menneskene, eller tre veje for menneskene til frelse og samfund med ham. Den første pagt mennesket levede under med Gud, var det åbne samfund mellem Gud og mennesket, sådan som det var skabt af Gud, før det faldt, fuldstændig rent og uden synd. Den anden var lovens pagt. Og den tredje var nådepagten. For den første pagt behøvedes ingen mellemmand eller stedfortræder, for menneskene var rene, uskyldige. De kunne selv opfylde Guds vilje, og kunne tale åbent med Skaberens i fortrolig samfund.

Under den anden pagt blev menneskene givet en mellemmand, men ikke til soning for overtrædelserne. Kun som en ombudsmand mellem Gud og folket. Moses havde ikke det som var nødvendig, den retfærdighed som loven krævede. Men han frembar ord fra Gud til folket, og fra folket til Gud. Under den tredje pagt, nådepagten, er Jesus Kristus en sand mellemmand til vor forsoning. En mellemmand som ved sin fuldkomne opfyldelse af loven grundlagde en evig fred mellem Gud og mennesker. "Han er vor fred" (Es 2:14). Han er mellemmanden og fredsstifteren mellem Gud og mennesker. Det var ved denne "store ypperstepræst" Gud "forligte alle ting med sig selv da han gjorde fred ved hans blod på korset, - ved ham, enten det er de som er på jorden, eller de som er i himlene". Alene gennem ham kunne syndere komme frem for den hellige Gud, få forladelse, blive retfærdiggjort og dermed Guds elskede barn. Det er dette som hedder at "have fred med Gud ved vor Herre Jesus Kristus".

At det udelukkende er gennem ham og i ham vi har fred med Gud, det er det helt afgørende som vor tro og vort sind må være optaget med. Både det at blive i troen, og det at have fred med Gud, afhænger af dette. Som sagt tidligere: om nåden og retfærdigheden til en vis grad skulle være afhængig af noget mennesket kunne bidrage med, om end aldrig så lidt, så ville det straks være noget ustadigt, noget som vakler, som man ikke kunne stole på. Derfor har apostelen her to gange i træk mindet os om at det er alene ved vor Herre Jesus Kristus vi har denne fred med Gud. Nu tilføjer han på ny:

Ved ham har vi også ved troen fået adgang til denne nåde som vi står i. Med disse ord fortsætter Paulus at forklare det han sagde i det første vers. Sammenhængen er: nu har vi fred med Gud gennem/ved vor Herre Jesus Kristus. For ved ham har vi fået adgang til denne nåde som vi står i. Forklaringen på at vi har "fred med Gud", er altså at vi har fået adgang til en nådestand, et nåderige. Og denne adgang til nåderiget har vi

fået ved troen. Vi fik den fra første stund vi troede, tog vor tilflugt til Kristus, og så længe vi bliver værende i en sådan tro. Det retfærdiggjorte menneskets nådestand, eller liv under nåden, er da en stor, sammenhængende helhed: Når det gælder dens begyndelse siger Paulus: "Vi har fået adgang". Når det gælder fortsættelsen, i nådestanden her i livet, siger han: "Vi har fred med Gud". Og når det gælder nådestanden efter dette liv, siger han: "Og vi roser os af håb om Guds herlighed".

Ordet "*adgang* til denne nåde", er et ord som er fuldt af himmelsk trøst for fattige syndere. Skriften lærer at vi har en vedvarende, en evig adgang til denne nåde. Paulus siger andre steder: "Gennem ham har vi adgang til Faderen" (Ef. 2:18, 3:12). Og i Heb. 10:19-20 kalder han det "frimodighed i Jesu blod, til at gå ind i helligdommen. Til den har han indviet for os en ny og levende vej gennem forhænget, det er hans kød". Åh, hvilken evig trøst dette er, at denne adgang, denne frimodighed til at gå ind i helligdommen, denne nye og levende vej gennem forhænget, altid står åben for os! Det er dette som er trøsten i alt som sker, hvad jeg så end måtte opdage der var galt med mig. Ja, om jeg så skulle opdage at jeg indtil nu ikke har haft den rette tro, men været bedraget og falsk, som Judas eller troldmanden. Også han, som "lå i bitterheds galle og i uretfærdigheds lænker" havde adgang til nåden. For Peter sagde til ham: "Omvend dig - og bed Herren om at måske dit hjertes tanke måtte blive dig tilgivet!" (Apg. 8). Også den som var "lunken", og som Herren talte så hårdt til: "jeg vil udspy dig af min mund", havde alligevel adgang til nåden. For Herren føjede til: "Jeg råder dig til at du køber af mig: Guld"... osv.

Så længe det endnu hedder i dag er der altså hjælp at få, fordi vi altid har adgang til nåden. I dag kan vi begynde at søge til denne nåde. Fordi vi har denne adgang, formaner apostelen os: "Lad os derfor med frimodighed træde frem for nådens trone, for at vi kan få miskundhed, og finde nåde til hjælp i rette tid" (Heb. 4:16). Grunden til alt dette er at denne adgang har vi alene "ved vor Herre Jesus Kristus", en ypperstepræst som kan have medlidenhed med vore svagheder (vers 14-15), en "ypperstepræst til evig tid" (Heb. 6:20). "Han har et præstedømme som ikke kan forandres, fordi han bliver ved til evig tid. Derfor kan han også fuldkomment frelse dem som kommer til Gud ved ham, da han altid lever til at gå i forbøn for dem" (Heb. 7:24-25). At vi ved troen til enhver tid kan forblive i nåden, er dels fordi vi har denne vedvarende adgang, dels fordi vi har nåden alene "ved vor Herre Jesus Kristus". Dette siger Paulus noget om gennem de knappe ord som nu følger:

Som vi står i - "denne nåde som vi står i". Dette korte udtryk betyder egentlig "stå fast", "blive stående" (se 1. Kor. 15:1, 2. Kor. 1:24, Ef. 6:13, 1. Pet. 5:12, Joh. 8:44). At vi ved troen til enhver tid kan "stå", eller "blive stående", i nåden, det har jo sin grund i *hvor fast selve nåden er*. Og den har igen, som vi nylig sagde, sin grund i at vi har den alene "ved vor Herre Jesus Kristus". Hvis det var sådan at nåden og retfærdigheden ind for Gud i nogen som helst grad var afhængig af noget i eller af os, da ejede vi ikke længere nogen nådestand, ikke mere en "evig" nådepagt. Nej, vi ville ikke et øjeblik være under Guds nåde - fordi vi aldrig et øjeblik er uden synd, eller er fuldkommen overfor loven.

Læg nøje mærke til dette! Var det sådan at vi havde Guds venskab bare de gange vi selv er mere kristelige og mindre skyldige til straf, men var derimod udenfor nåden når vi havde syndet og faldet, da måtte retfærdigheden jo være noget vi kunne opnå gennem loven. Nej, sådan kan det ikke være. For hvis det var sådan, og vi på et eller andet tidspunkt havde opnået retfærdighed ved loven, så måtte vi jo på det tidspunkt være fuldkomne efter loven. Vi måtte da være så fuldkomne i hjertets kærlighed til Gud og vor næste som loven kræver. Men Paulus har jo gennem de tre første kapitler netop bevist at der ikke findes et eneste menneske på jorden som er retfærdig overfor loven.

Den tanke at vi i os selv, når vi lever et bedst muligt kristeligt liv, skulle behage Gud, men miste hans nåde når det går dårligere med vor kristendom, er den groveste vildfarelse. For sandheden er at vi ikke et eneste øjeblik er så hellige at vi kan behage ham, om han så på os. Derfor må vi særdeles stærkt fastholde at *Kristus ene og alene* er vor retfærdighed ind for Faderen. At han "for vor skyld" fuldkomment opfyldte alt det loven nogensinde kræver, og til sidst, i sin død, helt og holdent dræbte fjendskabet, så vi fik en evig fred hos Gud, sådan som Paulus siger det i Ef. 2:14,16: "Han er vor fred - og har dræbt fjendskabet på korset". Krysostomus siger til dette: "Det kan ikke siges mere eftertrykkeligt. Han siger ikke bare borttaget, eller opløst, men det som er endnu mere eftertrykkeligt: dræbt, eller aflivet, sådan at det aldrig mere kan komme til live igen".

Så er det da slut med Guds vrede for syndens skyld, - over dem som tror!

Den kærlige fars vrede, som vi oplever når han opdrager, riser og tugter os for vore synder, må ikke forville nogen. Den vrede er fuld af nåde. Det vi nu har talt om, er en vrede som gør at han fordømmer og forkaster

synderen. Denne vrede eksisterer ikke mere for dem som er i Kristus Jesus, som Paulus også udtrykkelig siger det i Rom. 8:1. Vi lover og priser evindeligt den velsignede Herrens navn, for dette. Alle som "er retfærdiggjort af tro", og bliver værende i denne tro, har en evig fred hos Gud, et evigt venskab. Denne tro virker sandelig et herligt Guds værk i sjælen. Den gør os til nye mennesker, vi får Den Hellige Ånd, og den virker at vi angre synden, elsker retfærdigheden og begynder at leve livet på en ny måde. Men det er ikke noget af dette som gør at vi "står i" denne nåde, eller bliver værende i samfund med Gud. Grunden er alene at vi ved troen er iklædt Kristus. Bare dette at Kristus i vort sted står retfærdig ind for Faderen. Derfor er det alene ved troen på ham vi bliver stående i nåden, i samfund med Gud.

Peter formaner os til at stræbe efter troens frugter, og siger gennem disse "gør vi vort kald og udvælgelse fast" (2. Pet. 1:10). Med dette mener han at vi gør vort kald og udvælgelse fast - *for os selv*, gennem disse vidnesbyrd om at vor tro er ægte (se 1. Joh. 3:18-19). Men selve nådestanden hos Gud har vi alene gennem Jesus Kristus. Dette taler vore kirkefædre så klart om i Konkordieformelen: "Det betyder ikke at det kun er i begyndelsen af vort kristenliv, at troen holder sig til retfærdigheden og saligheden, og at disse gerninger så efterhånden skulle være det som skulle bevare (*conservare*) troen og den retfærdighed og salighed vi havde modtaget. Men for at vi skulle få en god stadfæstelse, ikke bare på at vi havde modtaget retfærdigheden og saligheden, men også at vi kan beholde den, så siger Paulus i Rom. 5 klart at det er alene ved troen vi ikke bare er kommet ind under nåden, men også at vi kan stå i nåden og roser os af håb om Guds herlighed hjemme i himmelen. Han siger med andre ord at både begyndelsen, fortsættelsen og afslutningen får vi altså alene ved troen".

Så er denne store og trøsterige sandhed da vis, og bekræftet fra Skriften: Ingen fald eller skrøbeligheder, ingen skift fra lysere til mørkere tilstand, kan ophæve eller rokke ved vor nådestand, - så længe vi lever i troen på Kristus og ikke helt falder fra ham. Nej, al synd som kan tænkes at ramme os gennem livet, skal blive udslettet og opvejet i det guddommelige nåderige, det som blev grundlagt ved nådepagten i Kristus. Alt skal blive udslettet af den evige ypperstepræst. Det var jo for alle vore misgerninger at han med sit eget blod gik ind i himmelen, for at han skulle være vor talsmand hos Faderen, som Johannes siger: "Mine børn! Dette skriver jeg til jer for at I ikke skal synde. Og hvis nogen synder, har vi en talsmand hos Faderen, Jesus Kristus, Den Retfærdige". Denne talsmand, og denne nådepagt, er stærkere end alt det som kan tænkes at indtræffe gennem hele vort liv.

Når de troende oplever at Åndens lys åbenbarer al slags synd i deres liv, og anklager dem, da kan troen blive sat på mange og store prøver. Én er slået over ende i store fristelser. Nu kender han forfærdelige anklager i samvittigheden, og sukker: jeg har haft et åbenlyst fald. Jeg er faldet ud af nåden. En anden klager under stadig pres af fristelser: mit hjerte er falsk. Det elsker jo synden. Det er vaklende og svagt. Jeg er ikke på vagt som jeg burde være, osv. En tredje oplever en langvarig tørkeperiode. Indvendig føler han sig død, som om han sover. Han sukker og ved ikke hvordan han skal blive virkelig åndelig vågen og gudfrygtig. Al den synd og fordærvelse vi har arvet fra Adam, bliver vi virkelig kendt med når Ånden kaster lys over det, og anklager.

Er det virkelig sandt at al denne elendighed helt kan blive skjult af nåden? Nej, hvis nåden var det allermindste afhængig af noget hos os, da var det umuligt. Men nu vil det vise sig om du tror disse ord som siger at *vi står i nåden - alene "ved vor Herre Jesus Kristus"*. Tvivler du på at al denne elendighed du havde med dig til nådestolen, kan blive skjult af nåden? Da må din tro jo, i hvert fald til en vis grad, være grundet på noget du kan bidrage med selv, og som du nu ser, vakler på grund af dine synder. Eller også må du mene at Guds Søn ikke er nogen fuldkommen frelser og talsmand i Faderens øjne.

Nu er vi ved et særdeles vigtigt punkt: Hvor vigtigt det er at holde fast på disse ord: "*Ved Jesus Kristus*", og skriv denne sandhed dybt ind i hjertet, at *vor retfærdighed og fred hos Gud har vi alene i ham som er for Guds åsyn - for vor skyld*. Hvis ikke, da er det forkasteligt og løgn, alt det Skriften vidner om disse ting. Hvis retfærdigheden i aldrig så lille grad skulle kunne opnås gennem loven, "da er Kristus altså død uden grund" (Gal. 2:21). "For hvis de som holder sig til loven, er arvinger, da er troen blevet unyttig, og løftet sat ud af kraft" (Rom. 4:14). Så har vi da i sandhed en evig nåde hos Gud, - *hvis vi har den alene "ved vor Herre Jesus Kristus"*.

Og vi roser os af håbet om Guds herlighed. Dette er nu den anden store hovedhensigt som uvilkårligt følger af den første. Vi er blevet retfærdiggjort af tro og har fred med Gud, fordi vi har samfund med ham som er himmelens og jordens Skaber og Konge, og er hans barn. Da er det både helt naturligt og selvfølgeligt at vi er hans arvinger, og skal indtage det rige som er beredt os fra verden blev til. Vi skal opleve den herlighed og salighed som Gud i begyndelsen skabte menneskene til. Nu har han genløst os så dyrt, og forbereder os

med sin Ånd til denne arv. "Er vi børn, da er vi også arvinger. Vi er Guds arvinger og Kristi medarvinger" siger Paulus i Rom. 8:17. Der tales egentlig lidt i Skriften om denne arv, den evige herlighed. Mens det derimod tales meget om hvordan vi kommer til nåden, og bliver bevaret i den. Og grunden er uden tvivl netop den, at denne arv er en helt naturlig følge af at vi har fået nådelivet. En anden grund er nok at ingen mennesker på jord har oplevet den evige herlighed. Derfor kan tanker eller ord heller ikke skildre den herlighed Gud skal give os når han en gang fejrer Lammets bryllup, og lader sine venner opleve den fuldkomne glæde. Den herlighed "som intet øje har set og intet øre hørt, og det som ikke er opkommet i noget menneskes hjerte".

Og vi roser os af håb om Guds herlighed. Han siger vi roser os af håbet. Han siger ikke bare at "vi har det håb", men at vi roser os af det. Ordet betyder at vi har en triumferende vished i vort håb. En vished som også gør os så glade og salige at vi ikke kan tie om dette, men synger og vidner om hvor lykkelige vi er, som har fået denne nåde og skal opleve Guds herlighed. Og denne vor ros bygger alene på Gud, på det Gud har gjort og på hans ord. Det er altså det modsatte af den ros, eller ære, Paulus taler om i Rom. 3:23,27, som gjaldt kødet, vor egen værdighed. Den ros der nu tales om, har sin grund i at vi er blevet retfærdiggjort ved troen på ham som døde og opstod for os. Derfor er det både en ret og kristelig ros, for i den giver vi Gud ære. Intet menneske har selv noget at rose sig af (Jer. 9:23-24, Ef. 2:9). "Ved Herren skal de få sin ret, og af ham skal de rose sig, hele Israels æt" (Esajas 45:25).

Den som aldrig roser sig af ham, af den nåde og frelse som er Guds eget værk, han ærer ikke Gud, men opfører sig tværtimod som om han ville sige: jeg ved ikke sikkert om man kan stole på det Gud har gjort og sagt. Jeg er ikke helt sikker på om Kristus er en fuldkommen mellemmand, om hans blod renses fra alle synder, så vi kan være velbehagelige for Gud. Jeg ved ikke om det er til at stole på at Gud til sidst skal give os sin herlighed. Med sin uvished giver også troende mennesker desværre udtryk for samme tvivl om Guds værk, når deres tro er så svag at de ikke roser sig i Herren. Men vi bør i hvert fald forstå at en sådan uvished ikke giver Gud ære.

Men den som har opgivet alt sit eget, og nu alene sætter sin lid til "ham som retfærdiggør den ugudelige" - et sådant menneske ser ingen grund til at leve i det uvisse og lade være at tale om det som alene Gud har æren af: Guds nådegerninger, som har gjort ham til et Guds barn og arving til den evige herlighed. Kristus siger: "Glæd jer over at jeres navne er indskrevet i himmelen!" "Vi roser os", læser vi:

af håb om Guds herlighed. Dette udtryk kan betyde både den herlighed Gud selv har, og den herlighed han skal give sine troende. Men dette er jo egentlig en og samme herlighed. Gud skal virkelig give os af sin egen herlighed, sådan som Kristus sagde det: "den herlighed som du har givet mig, har jeg givet dem, for at de skal være et, ligesom vi er et, jeg i dem og du i mig, for at de skal være fuldkommen til et" osv. "Far, jeg vil at de som du har givet mig, skal være hos mig der hvor jeg er, for at de skal se min herlighed, som du har givet mig" osv. (Joh. 17:22-24). Er der nogen mennesketanke som kan fatte alt det sådanne ord indebærer? Og at dette gælder alle troende, helt til verdens ende, det siger Herren udtrykkeligt i vers 20: "Jeg beder ikke bare for disse (apostlene), men også for dem som ved deres ord kommer til tro på mig, at de alle må være et, ligesom du, Far, i mig, og jeg i dig". Og så følger disse Herrens ord om at "den herlighed som du har givet mig, har jeg givet dem". Hvem kan da fatte højden og dybden i den herlighed Gud skal give os? Johannes siger at han ikke kan fatte det: "Mine kære, nu er vi Guds børn, og det er endnu ikke åbenbaret hvad vi skal blive! Vi ved at når Han åbenbares, da skal vi se ham som Han er".

Her må vi lægge nøje mærke til at når han siger at de roser sig af håbet om Guds herlighed, så udtaler Paulus dette før han er begyndt at tale et eneste ord om helliggørelse og gode gerninger. Han viser at dette håb grunder de ikke på helliggørelsen, som følger af troen. Men siger at når "vi er retfærdiggjort af tro", så har vi straks både fred med Gud og håb om Guds herlighed. Nådebørnene har (naturligvis) sin arv i himmelen straks de er født på ny. Det er jo denne arv de er født til. Vi ser også at de som den første pinsedag fik troen ved at høre Peters forkyndelse, straks deltog i det kristne samfund i hjemmene hvor de "brød brødet og holdt måltid med fryd og hjertets enfoldighed" (Apg. 2). Det samme læser vi om den ætiopiske hofmand, og fangevogteren i Filippi.

Straks de var kommet til tro, kunne de fryde sig. De behøvede ikke først at opleve de modnede i nåden, eller se frugterne som skal komme af troen. De havde fået et frelst og glad hjerte, straks de havde hørt forkyndelsen om den nåde de ejede i Kristus. Og et sådant hjerte som lever på Guds nåde i Kristus Jesus, kan ingen have uden at de tror de har nåden her i livet, og herligheden i himmelen. For hvis vi ikke skulle tro vi fik herligheden i himmelen, hvad skulle nåden her i livet så tjene til? Ganske rigtig kunne vi gennem Åndens frugter få større vished om at vor tro var ægte (som apostelen tænker på i 2. Pet. 1:10-11), men

selve troen og håbet må allerede før der kommer nogen frugt, være grundet udelukkende på netop det som Gud har lovet, dvs. ikke bare syndernes forladelse, men også evigt liv.

Må vi så alle vogte os for den farlige vildfarelse, at et troende Guds barn ikke straks skulle være færdig til at gå lige ind i himmelen, men først måtte modnes i nåden og have nogen Åndens frugter. For det er en falsk og farlig opfattelse. Ganske rigtig kan en sådan modning føre til et større mål af herlighed, en større glans, som Skriften taler om nogle steder (1. Kor. 15:41-42, Dan. 12:3). Men selve riget, barnereften og arven, har vi kun ved troen alene. Og om vi så oplevede hundrede år i nådens opfostring og tilvækst, så ville vi med det ikke have noget som helst større håb om Guds herlighed. I samme øjeblik en synder kommer til troen og nåden, er han klædt i bryllupsklæderne og kan gå ind i herligheden. Røveren på korset, og apostelen Johannes som havde levet hele livet sit i Kristi tjeneste, fik begge - af samme nåde - det evige livs gave. I Kolossenserbrevets tredje kapitel aner vi lidt af tilstanden i denne menighed, når vi ser hvor alvorlige formaninger Paulus mente de trængte til. Alligevel opfordrer han dem i det første kapitel i samme brev til "med glæde at takke Faderen som gjorde dem skicket til at få del i de helliges arv i lyset".

Sådan følger håbet om frelse og Guds herlighed da allerede med nåden, når troen fødes. Nøjagtig som en jordisk arveret alene beror på en fødsel. Måtte vi da ikke bare være fornøjet med at eje, men også "rose os" af dette vældige håb! Da giver vi Gud ære, og samtidig styrkes al vor åndelige kraft i striden. "Frelsens hjelm" er et vigtigt våben (Ef. 6:17). Vi kommer nok ikke bare til at opleve at vi bliver trætte i livets modgang, men også at få mange sår, mange glødende pile, så sandt vi virkelig kæmper striden for kronen. Da er det sandelig nødvendigt at vi opliver og styrker vor Ånd med håbet om Guds herlighed og evigt liv. Sløres dit blik på det salige mål, den herlige krone? Skynd dig da straks til de store, evige grundvolde for det salige håb! Gud er trofast og almægtig, derfor skal vort håb ikke gøres til skamme.

Får løfterne i Skriften bare lov til at øge din tro, da ser du straks hvor umådelig rig og salig du er. Se på alt det Gud har gjort fra verden blev skabt, og spørg dig selv om det kunne være muligt at Gud ikke havde noget større mål med at skabe menneskene, end at de efter en tids lidelse på jorden, til sidst skulle blive til ingenting! Alene menneskesjælens evner er nok til at overbevise dig om noget andet. Og videre: Skulle Gud have givet sin Søn i en blodig martyrdød - bare for noget timelig godt? Har Gud sendt sin Ånd i vore hjerter for først at knuse os, og derefter trøste og helliggøre os, har han givet os korset og al den tugt vi hver dag behøver - og alligevel kan du være usikker på hvad alt dette er forberedelser til? Til sidst: Gud har givet os alle løfter om evigt liv, og så skulle han til sidst bedrage os? "Herre, øg vor tro!" Det er bønner vi trænger til at bede for at vi "lige til enden kan holde fast ved frimodigheden og det håb vi roser os af".

3: Ja, ikke det alene, men vi priser os også lykkelige over vore trængsler, for vi ved, at trængselen virker tålmodighed

4: og tålmodigheden virker et prøvet sind, og det prøvede sind håb.

5: Og håbet gør ikke til skamme, for Guds kærlighed er udøst i vore hjerter ved Den Hellige Ånd som er os givet.

At være i samfund med Gud og have hans venskab er så stor en lykke, og vi får et så herligt Åndens lys når Guds kærlighed flyder til vore hjerter. Da oplever vi at selv lidelse og modgang, som sædvanligvis knuser alle menneskers trøst og mod, tværtimod giver os en ny, rig og åndelig trøst. I dette kapitel er Paulus optaget med at vise at da det altså er ved troen vi bliver retfærdiggjort, så er vi frelst og salige. Da er hele målet med livet vundet. Da er alt vel for tid og evighed. Som han har sagt, så er vi da salige Guds børn og himmelens arvinger, - og da har vi fred med Gud, eller et evigt venskab, og roser os af håb om Guds herlighed.

Men Paulus vil samtidig afklare forholdet med den store modsigelse som ligger i alle de troendes lidelser på jorden. Hvordan kan jeg være salig, når alt muligt bittert rammer mig så mit hjerte dagligt må lide*? Da skynder Paulus sig at svare: det forhold er tværtimod et nyt bevis på vor salighed. Det er et resultat af at vi opdrages for himmelen. Derfor ikke bare tåler vi dette, men vi "roser os også af vore trængsler". Trængslerne er et nyt stort og godt bevis på den kærlighed vor Far i himmelen omgiver os med. Dette oplyser og trøster Ånden os med, og derfor kan vi prise ham. Tidligere har Paulus sagt at da vi nu er retfærdiggjort af tro, og har Guds venskab, "roser vi os af håb om Guds herlighed". Nu tilføjer han:

*Dette at så meget lidelse rammer Jesu efterfølgere, at de var en forfulgt og en elendig hob på jord, var særligt jødernes indvendig mod troen på Jesus. En jøde havde jo nemlig store problemer med at tænke sig Guds nåde og Messias' rige på jord anderledes end i en jordisk sejrrig sammenhæng. Hedningerne plejede også at håne de kristne når de roste sig af sin salighed i troen, med at minde dem om deres elendige situation. I sin Octavius gengiver Minucius Felix deres udtalelser sådan: "Se, I er jo nogle fattige og hjælpeløse mennesker, og noget sådant skulle jeres Gud tillade? Enten vil han ikke, eller også kan han ikke hjælpe sine. I oplever jo bare

forfølgelser, straf, pinebænke og kors. Hvor er jeres Gud, som gør de døde levende? I er jo bedraget! I kommer ikke til at opstå til evigt liv, og det liv I kunne have haft her, det har I forkastet!"

Ikke alene det, men vi roser os også af vore trængsler. Med ordene "ikke alene det", taler Paulus som om det ikke var nok at rose sig af håbet om Guds herlighed. Selv om det jo slet ikke var noget småt eller ubetydeligt! Håbet om selve Guds herlighed burde jo opveje alle lidelser her i livet tusind gange. Vi burde jo være villige til, om så var, at lide det bitreste martyrium i hundrede år, når vi derefter skulle opleve en salighed som aldrig får ende, fordi den fortsætter i al evighed, og ingenting kan komme bagefter dette sidste. At vide noget sådant, have et håb om evighedens herlighed som er grundet på Guds sandfærdighed, burde jo være nok til at stoppe al vor utålmodighed, og fylde os med en stor, himmelsk fryd midt i al bedrøvelse.

Men når vi har *så meget mere* at rose os af, end det første vi nævner, om *det aldrig er* så stort, så bruger vi betegnelsen "ikke kun det, men vi roser os også af..." sådan som Paulus gør her. Han siger altså: Ikke nok med at vi roser os af dette salige håb. Men også selve trængslerne, som vi oplever som det modsatte af salighed, bliver bare et ny emne for os, til at love Gud, til at rose os i Den Hellige Ånd. Vi har jo ikke bare den trøst at vore trængsler en gang skal få ende og byttes om med herlighed, men at trængslerne også i sig selv er et nyt tegn på vor himmelske Fars nåde og omtanke, fordi trængslerne er et vigtigt lægemiddel (svensk: helsemiddel), og en betydningsfuld opdragelse - uden tvivl til et andet liv end dette.

For vi ved at trængselen virker tålmodighed. "Vi ved". Vi bør nøje lægge mærke til dette ord. Det er just dette, vi ved, som helt og holdent afgør om man kan rose sig af trængsler. Der er intet menneske som er "sørgende, men altid glade", uden at de kender noget til dette, ved noget mere end det de synes og føler. Der er ingen trøst i selve trængselen, og de kristne er ikke gjort af sten, så de ikke skulle kunne føle hvordan trængsel smerter. Med baggrund i den trængsel som ramte ham i Asien, siger Paulus jo selv at "den var over al måde tung, tungere end vi var i stand til at bære, så vi til og med tvivlede på at livet stod til at redde" (2. Kor. 1:8). Et andet sted (1. Kor. 2:3) fremgår det at han har oplevet "svaghed, stor frygt og bæven". Og hvor stærkt vidner særligt Davids salmer ikke om hvordan de hellige led under trængslerne? Skulle jeg så dømme efter hvad vi synes eller føler under trængslerne, da kunne jeg vel ikke rose mig af trængslerne, men ville nok altid blive siddende nedslået i fortvivlelse. Derfor behøver vi at *vide noget* - om hvorfor vi har trængsler, og hvad de virker i os.

Nogle kristne bliver trøstesløse og mister helt modet, når de rammes af timelige bekymringer, modgang eller ulykke. Det kan se ud som om de ikke har mere kundskab om trængsel end det de ser og føler. Sådan må det ikke være med os. Kristne skal være mennesker som ser noget mere end det de har foran sine øjne, som ved noget de alene grunder på sin Fars ord. Hvis ikke vi ser noget trøsterigt i trængslerne, da kan vi ikke tro vor himmelske Fars ord om dette. Lad os nu tænke lidt over hvad Herren Gud siger om trængsler. Først siger Herren Kristus udtrykkeligt at ikke noget som helst kan hænde os, ikke en gang at der falder et hår af vort hoved, uden at vor Far vil det. Hver lidelse, hver modgang, stor eller lille, er altså sendt os af den omsorgsfulde og viselige Far. Kan vi have nogen bedre trøst?

Og hvad siger han så videre om meningen, eller betydningen af alt det bitre han sender os? Paulus taler i vor tekst om hvad trængslerne virker. Men først skal vi se på hvorfor vi får trængsler, hvad Guds hensigt er når han tugter os. Dette siger Herren: "Alle dem jeg elsker, dem revser og tugter jeg". Måtte vi lægge nøje mærke til dette ord! Sådan taler apostelen også: "Det er for tugtens skyld I tåler lidelser. Gud handler med jer som med sønner". Ja, apostelen anser dette tegn på barneretten så vigtig, at han tilføjer disse tankevækkende ord: "Hvis I er uden tugt, da er I uægte børn, og ikke sønner" (Heb. 12).

Hvilken udtømmelig kilde med trøst som skjules i alle trængsler, bare vi kunne holde fast i disse to sandheder: først at det vi møder, både godt og ondt, stort eller lille, er sendt os af Faderen. For det andet: at alt det som tugter, knuser, skræmmer og bekymrer os, - os som lever i troen på Kristus -, det vidner om Guds faderlige omsorg for os. Det er et tegn på vort barneforhold, og vidner om at det er en opdragelse som foregår, med himmelen som mål. Hvis du derimod endnu er et uomvendt menneske, da er det kun "din egen ondskab som tugter dig" (Jer. 2:19). Og da er du bare på vej til noget endnu værre, - hvis der ikke sker en omvendelse! *Men hvis du har søgt omvendelsens nåde, og retfærdighed af tro*, da skal du vide at al din trængsel kun er faderlig omsorg. Det er en kilde til rig trøst, at vide dette.

Men her kunne nogen bemærke: Alt dette ville nok også trøste mig, bare jeg vidste at trængslerne var en faderlig tugt, og ikke det modsatte: Guds vrede og straf for vantro og synd. Jovist kan man rose sig, om man lider uskyldig, for Kristi skyld. Men der er så vist ingen trøst i at lide for sine egne synder. Svar: det er sandt, at lide "som en ugerningsmand", eller "straffes når en har syndet", det er ikke noget at rose sig af (1. Pet.

2:20, 4:15-16). Men samtidig er det klart at for et Guds barn er der nåde også i disse lidelser. Egentlig findes der kun én som har lidt uskyldigt. Skriften vidner om at netop de som har fået nåde for sine synder, de skal alligevel tugtes på grund af disse synder. Men Skriften siger det så trøstefuldt om hvordan Guds miskundhed/retfærdighed altid står fast i Sønnen: "Dersom hans (Sønnens) barn forlader min lov og ikke vandrer efter mine bud, dersom de krænker mine forskrifter og ikke holder mine befalinger, da vil jeg hjemsege deres synd med riset og deres misgerning med slag. Men min miskundhed vil jeg ikke tage fra ham (Sønnen), og min trofasthed skal ikke svigte" (Salme 89:31-34). "Dommen skal begynde med Guds hus" (1. Pet. 4:17).

Men Paulus fortæller os også hvorfor dette sker: "Men når vi bliver dømt, da er det Herren som revser os, for at vi ikke skal blive fordømt sammen med verden" (1. Kor. 11:32). Og selv om vi skulle opleve at Gud i sin tugt tager fat i helt konkrete synder hos os, så er der heller ikke andet end faderlig nidkærhed for at døde synden. Bag dette står ikke vrede, men alene nåde og omsorg, sådan som det siges så mægtigt i 2. Makkabæerbog. 6:13-16: "Det er jo egentlig et tegn på stor nåde at de som synder, ikke går fri i lang tid, men straffes straks. Når det gælder andre folkeslag, venter Herren tålmodigt med at straffe dem til de har fyldt sine synders mål. Men med os vil han det skal være anderledes. Han vil ikke vente med at straffe os helt til vore synder havde nået den yderste grænse. Derfor tager han aldrig sin barmhjertighed fra os, og selv om han tugter os med ulykke, forlader han ikke sit eget folk".

Når vor himmelske Far på denne måde, af bare kærlighed, slår os på grund af vor synd, før "vore synder har nået den yderste grænse", da må vi jo kunne rose os, også af de trængsler som er tugt for vore synder. Dvs. at midt i tugten trøstes vi med tanken på Guds nådefulde og kærlige omsorg i dette. For det betyder jo at han standser os, for at vi ikke skal fortabes gennem mere og mere synd. Hans faderlige øje følger os fortsat, og vidner om at hans mål er at føre os til himmelen. Dette er det vi bør vide om meningen og betydningen af de trængsler Gud sender os. Men der er også en rig trøstens kilde i de velsignelser trængslerne giver vort åndelige liv (svensk: lidelsernes helbredende virkninger). Det er dette Paulus taler om i vor tekst. Han viser at virkningerne af trængslerne er som en sammenhængende kæde, som trin for trin bare virker til at styrke vort håb om Guds herlighed. Og det vi "ved" om dette, som giver grund til at "rose os af vore trængsler", det taler han nu om:

Trængslen virker tålmodighed. Dette er den største salige virkning de troende har af sine trængsler. Men ordet "tålmodighed" må ikke kun opfattes som en stille underkastelse i trængslen. Grundtekstens ord betyder først og fremmest standhaftighed, udholdenhed (i alt godt), modenhed og fasthed i kristenlivet, og udholdenhed indtil enden. Derfor er også verbet som svarer til dette ord, oversat i vor Bibel med "holde ud til enden" (Matt. 10:22, 24:13). Det er altså dette trængslerne virker hos sande kristne. Verdens mennesker mister fatningen, knurrer og forbander Gud, når trængslerne møder dem. Og "de som tager imod ordet med glæde når de hører det, men ikke har nogen rod, de tror til en tid, men i prøvelsens stund falder de fra" (Luk. 8:13). Mens altså de som virkelig har sin rod plantet i Kristus, bare bliver fastere, alvorligere og går dybere i sit Gudsforhold, gennem trængslerne. Det Paulus siger her, er noget man ofte ser hos mange, både vakte og troende sjæle.

Selv med et sandt Åndens liv i hjertet, er alligevel en ung kristen nok så vaklende og usikker før han har mødt prøvelser. Det sanselige og verden fører ham så langt fra den rette vej. Da sukker omsorgsfulde nådesøskende: hvordan skal dette ende? Men før man ved af det, kommer Gud med hjælpen. Han fæster et tungt lod til den lette og ustadige sjæl. Det kan være en langvarig lidelse, et bittert savn gennem hele livet, en kronisk sygdom, fattigdom, eller en ydmygende og intens fristelse. Den sjæl som tidligere var usikker og vaklende, bliver fra nu af mere gudfrygtig og rodfæstet. Nu går han dybere ind i Ordet, kæmper alvorligere i bønner, og bliver mere og mere bange for sit eget hjerte. Lidelserne skaber fasthed. Dermed skabes ikke mindst tålmodighed. I medgangstider vil mange mennesker være utålmodige og fulde af krav. Ved den mindste modstand klager og knurrer de mod Gud og mennesker. Men når langvarige trængsler har bearbejdet dem, bliver de så tålmodig og fornøjet i sindet, at de bare ser godhed i både Gud og mennesker.

For at man altid skal kunne følge Guds vej, kræves der en dyb erfaring i tålmodighed. Hvis vi skal holde ud gennem alle prøvelserne i den åndelige strid, og i hele Guds husholdning, som altid virker ukendt og fremmed for kødet, har vi behov for en helt særlig tålmodighed. Kristus bruger udtrykket "bære frugt i udholdenhed" (Luk. 8:15). I Heb. 12:1 hedder det at "løbe med tålmodighed i den kamp vi har foran os". Herren Kristus siger også dette om udholdenhed/tålmodighed: "Hold ud, så skal I vinde jeres sjæle". Alle sådanne ord understreger jo at der trænges til en særskilt tålmodighed, for at vi til enhver tid skal kunne holde ud i et godt og ret kristent liv. Men også denne dyrebare nåde virkes i os gennem trængslerne.

Det sker ved at hele vort åndelige liv vokser, ved at trængslerne driver os til Gud og til nådemidlerne. Så letsindig er menneskehjertet, at så snart vi har haft en tid uden nogen som helst sorger og bekymringer, så har det ikke meget tanke for Gud. "Den dag jeg er i nød, søger jeg Herren". Hvor tom og kraftløs er bønnerne ikke når alt er vel, når ingen nød, ingen bekymring driver os? Det er nøden og bedrøvelsen som former alvorlige bønnemennesker. Hvor tørt og smagsløst bliver Guds ord ikke når alt er stille og godt? Men når nød, fristelser, og bekymringer sætter lidt hårdere ind på os, da bliver det om at gøre at finde det frem som Gud selv har sagt. Da får man smag på Davids salmer, og på hele Guds ord. Ja, hvad er troen - når vi ikke mangler noget, men alt er vel med os, med helbred og vor redning, vor kristendom og gudfrygtighed, osv.? Men når alt dette går i stykker, når troen og bønnerne bliver sat på prøve, - først da lutres, styrkes og vokser det åndelige liv. Det er da vi gør erfaringer i tålmodighed og standhaftighed.

Det var dette, apostelen Jakob tænkte på, da han skrev disse underlige ord: "Mine brødre, agt det for bare glæde når I kommer i mange slags prøvelser. For I ved at når troen bliver prøvet, virker det tålmodighed" (Jak. 1:2-3). Af vers 14 ser vi at han med disse "mange slags prøvelser" også medregner dem som kommer af vor "egen lyst". I sådanne ting er det jo altid noget syndigt. Ja, er der nogen større trængsler for Guds børn, end netop deres egen lyst? (konf. Heb. 12:4-5). Og alligevel siger apostelen altså: "Agt det for bare glæde når I kommer i mange slags prøvelser". Det er vist noget som synes temmelig fremmed for vor tankeverden? Men hvis forholdet er at dine fristelser til synd er blevet en trængsel, en lidelse for dig, en prøve for troen, - så må også dette tjene til en styrkelse af din gudsfrygt og tålmodighed.

Vi ville nok blive nogen meget letlevende, stolte, blinde og døde sjæle, hvis der ikke længere var nogen fristelser som skræmte os. Luther skriver så træffende til sin ven Antonius: "Hvis der ikke fandtes nogen fristelser som satte den kristne tro på prøve, så kunne vi vel ane hvilke slags selvsikre, dovne og vellystige kristne vi skulle se. Nøjagtig sådan som hele pavedømmet nu er blevet. Men når nu fristelserne er de kristnes myrra, salve og modgift mod alle bylder, sår og synd, så er det jo klart at vi ikke må foragte dette, men hellere tage imod noget sådant, hvordan så end Gud sender det. Sådant at dette kan blive til nytte, hvad skikkelse det end måtte have, og hvor tungt det end måtte være". Tænk så over dette: Selv fristelserne, som vel er de mest knusende trængsler, må "ved Den Hellige Ånd som er os givet", tjene til vort bedste, dvs. til at virke tålmodighed og udholdenhed. Hvilke trængsler skulle vi da ikke kunne rose os af - når til og med de trængsler som er virket af vor syndige natur, gennem hele vort liv er med til at skabe tålmodighed og udholdenhed i vor kristendom?

Tålmodigheden virker et prøvet sind. Gennem trængslerne har vi lært udholdenhed, tålmodighed og dette at bide på Herren. (Grundsprogets ord som er oversat med "bide" betyder egentlig at vente længe og tilsyneladende forgæves). Disse erfaringer har givet os *et prøvet sind*. Vi har kunnet "prøve", dvs. gøre erfaringer, ikke bare om hans trofasthed og magt til at hjælpe i al nød, men også kendskab til, og erfaringer med, hvordan det værk som er virket i os står sig. Grundtekstens ord som er oversat med "et prøvet sind", betyder dels (en) prøve, dels også noget som har bestået prøven, en prøvet egenskab. Og sammenhængen viser tydeligt at her må ordet have sidstnævnte betydning. Dels fordi det siges at tålmodigheden *virker* et prøvet sind. Dels fordi det forudsætter at også *håb* er en følge af dette.

Men både hyklerin og den sande kristne møder prøvelser i livets opdragelse. Prøven i sig selv skiller dem ikke. Men af det som kommer ud af prøvelserne: tålmodigheden, udholdenheden i Guds nåde gennem alle stormene, mærker vi at det var et Guds værk i hjertet, og ikke et værk af kød og blod. Når en kristen gennemlever mange hårde prøvelser, erfarer vi hvordan al kraft fra naturens hånd står magtesløs, hvor afguderisk hjertet er, hvor trodsig det er i medgangen, hvor forsagt i modgang. Men vi ser at vi alligevel bliver bevaret af en ukendt magt, så vi ikke helt går til grunde, eller trækker os væk fra den himmelske smelterens ild (Mal. 3:3). Da ved vi at det må være Gud som virker dette. Selv under de vældigste syndens fristelser, og vor egen vaklende natur, kan vi ikke helt slippe Gud og Ordet. Når han ikke frier os ud og giver os den kraft og fred vi bad om, hænder det nok at vi bliver utålmodige, og ofte til og med fristes til at opgive Gud. Men altid kommer vi til anger og tro på ny. Når vi alligevel sådan ikke helt kan forlade en så underlig Gud, men tværtimod endnu altid holder fast ved ham, da forstår vi at her er det nok et Guds værk i vor skrøbelige kristendom. Her åbenbares nok lidt af "Guds kraft som fuldendes i svaghed" (2. Kor. 12:9).

Om vi ikke altid selv føler sådan mens vi oplever prøvelserne, så er kendetegnene på den nye fødsel nok mest fremtrædende netop under hårde prøvelser og åndelig tørke, på samme måde som man ser stjernerne bedst når det bliver helt mørkt. Efter at have mistet alt det han havde, kunne Job stadigvæk sige: "Jeg holder fast på min retfærdighed og slipper den ikke" (Job 27:5-6). Og midt i modgangen synger Asaf: "Men jeg bliver altid hos dig, du har grebet min højre hånd" (Salme 73:23). Disse ord er et langt stærkere bevis på troens ægthed og kraft, end de langt lifligere ord de talte i deres herligere dage. Til Jobs fromhed i hans

gode dag, havde den listige Satan denne bemærkning overfor Herren: "Mon Job frygter Gud for intet? Har du ikke værnet om ham og hans hus og alt som er hans, på alle måder? Men ræk bare din hånd ud og rør ved alt det som er hans! Da vil han helt sikkert sige dig farvel lige op i ansigtet" (1:9-11).

Sådan skal ægtheden af Guds herlige værk i sjælen prøves i lidelsens ild. Om vi ikke selv rigtig ser dette mens prøvelsen står på, skal vi nok senere, gennem Åndens oplysning forstå det. Da bliver det til en ny og herlig styrke for vort håb om evigt liv (se 2. Pet. 1:10-11, 1. Joh. 3:19). Da begynder vi at forstå at Gud er optaget med at forme os, at alt det vi oplever, kun er forspil til et bedre liv. Og når Herren Gud er så optaget med at arbejde med os hele tiden her i livet, så vil han selvfølgelig ikke forlade os når arbejdet er fuldendt, når han henter os hjem til sig. Det er sådanne erfaringer Paulus har talt om her. Derfor tilføjer han også noget som passer godt ind i sammenhængen:

Og det prøvede sind (virker) håb. Som sagt tidligere: vi ser at vor tro og vor gudsfrygt, når de har bestået lidelsens prøve, må være Guds eget værk. Da styrkes vort håb om den herlighed Gud skal give sine udvalgte (Rom. 8:30). Nu nævnes håbet for anden gang her. Tidligere har Paulus sagt at håbet om Guds herlighed kommer af troen på Kristi værk (vers 1-2). Når det nu siges her at "det prøvede sind virker håb", så må dette opfattes som en styrkelse af visheden i håbet. At ordvalget alligevel kan være "og det prøvede sind virker håb", som om håbet først nu kommer, så er det ikke en usædvanlig talemåde. F.eks. i Joh. 2:11, da Jesus gjorde vand til vin, står der at "han åbenbarede sin herlighed. Og hans disciple troede på ham", selv om de jo havde haft tro på sin Mester også før dette skete. Men det betyder at de nu fik en forøget, stærkere tro. Sådan må vi altså også forstå disse ord om håbet. At apostelen her mener det samme håb som i vers 2, altså om himmelens herlighed, det ser vi ikke bare af sammenhængen, men også af flere andre steder i apostlenes breve.

Den bemærkning Luther har om dette, er træffende og opbyggelig. Han siger at den kristne som i tålmodighed holder ud i prøvelserne, og bier på Herrens hjælp, får derved et forøget håb om at så skal Gud også nok hjælpe på samme måde i fremtiden. Prøvelserne han har været igennem på denne måde, gør at når nye trængsler kommer, så mister han ikke modet, men siger: jeg husker godt hvor umuligt alt så ud den og den gang. Jeg kunne ikke se nogen mulighed for at jeg skulle kunne hjælpes i den sag jeg da stod midt i. Men Herren svigtede ikke, Herren kom med sin hjælp. Og han, som var mægtig nok til at hjælpe den gang, så elendigt som det dengang så ud, han skal nok også kunne hjælpe nu. Også dette håb er en dyrebare frugt af trængslerne. Men som vi sagde, så kan vi af sammenhængen se at her mener Paulus håbet om den herlighed Gud skal give os i himmelen. Han siger altså at dette håb styrkes gennem trængslerne, eller de bevis vi dermed får på troens ægthed. Og i 2. Pet. 1:10-11 finder vi nøjagtig samme mening som denne. Der siger Peter at når vi "gør vort kald og udvælgelse fast", dvs. får sådanne stadfæstelser på dette, "skal der rigeligt blive givet os indgang i vor Herre og frelser Jesu Kristi evige rige". Vi får en mere fri og åben udsigt i vort håb om Guds evige herlighed.

Apostelen Jakob siger det samme: "Salig er den mand som holder ud i fristelse. For når han har stået sin prøve, skal han få livets krone, som Gud har lovet dem som elsker ham" (Jakob 1:12). Luther siger: "Altså virker korset, hos dem som vil bære det i tålmodighed og vil holde ud indtil enden, et stadigt, fast og fuldkomment håb. Men hos dem som finder anstød mod korset, og altså er uduelige, skaber det bare fortvivlelse. Under korset lærer menneskene at udenom Gud er der ikke noget som helst man kan fryde sig i, eller håbe på og rose sig af. Om så trængslerne tager absolut alt fra os, så står vi fortsat tilbage med Gud. For de kan ikke tage Gud fra os - de tværtimod tvinger os til Gud. Men når alt er taget fra os, selv vore gode og åndelige gerninger, og vi stadigvæk får nåde til at holde ud, da finder vi Gud, den eneste vi har sat vor lid til. Da oplever vi dette at være salige i håbet".

Og håbet gør ikke til skamme. Dette håb skal ikke svigte eller holde os for nar, så vi til sidst, efter at vi har rost os af håbet om Guds herlighed, skal stå overfor åndeverdenen og mennesker med skam, og ikke få denne herlighed. Nej, håbet har jo ikke sin grund i os selv, eller noget vi har fortjent, men i den store, trofaste Guds gerninger og løfter. Og dette håb kan ikke bedrage os. De mennesker som tror de er gode og fromme nok, eller som farisæerne, tror Gud har givet dem det de trænger til, sådan at nu er de selv blevet det som behøves for at kunne håbe på Guds nåde og den evige salighed, - de skal en dag stå der bedraget og blive skyldige ind for den retfærdige dommer. Mens de som ser at de er så elendige og jammerlige at de knapt vover at håbe på at nu, selv om Kristus og det han har gjort for verden er det eneste de har set hen til, de skal opleve uventede ting denne dag. De skal møde en nåde, en ære og en salighed langt udover alt det de havde ventet på, så de skal "blive som drømmende" (Salme 126), dvs. at de skal vanskeligt kunne fatte at dette er sandt, at de nu er så salige. At dette ikke bare er en lokkende indbildning, men at de troendes flok

virkelig har en stor og evig herlighed som venter dem, og ikke skal blive til skamme, det giver Paulus os nu endnu mere grund til med det han fortsætter med at sige.

For Guds kærlighed er udøst i vore hjerter ved Den Hellige Ånd som er os givet. Udtrykket "Guds kærlighed" kan efter det græske sprog betegne enten den kærlighed Gud elsker os med, eller den kærlighed vi elsker Gud med. Men vi behøver ikke være i tvivl om hvilken af disse former for kærlighed Paulus mener, når han straks (i vers 6-8) tager dette store emne op, og taler om denne Guds kærlighed. Det er altså *Guds* store kærlighed til os der tales om her. Den som gjorde at "Kristus døde for os mens vi endnu var syndere" (vers 8). Ved at Ånden er udgydt i vore hjerter, forsikrer denne kærlighed os om at vi ikke skal blive til skamme i vort håb. Det ville for øvrigt blevet en alt for ustadig vished vi skulle have haft om dette, hvis det skulle have beroet på *vor* kærlighed til Gud.

Ganske rigtigt er det sandt at Gud har lovet livets krone til "dem som elsker ham" (1. Kor. 2:9, Jakob 1:12). Det er også sandt at de som har den frelsende tro på Guds kærlighed og sine synders forladelse, da også elsker ham som elskede os først. Men hvor skjult er ikke ofte denne *vor* kærlighed? Ofte opleves den mere som et savn, en søgen efter "ham som min sjæl elsker". Hvordan skulle dette så kunne tjene til at overbevise os om Guds kærlighed? Mens derimod Guds kærlighed til os, stadfæstet i Kristi død for syndere, er et virkeligt fast håb for os. Sådant skildrer Paulus da også den lige nedenfor.

Det Paulus siger, er egentlig at det er denne *Guds* kærlighed udøst i vore hjerter, som overbeviser os om at håbet ikke kommer til at blive gjort til skamme. Dette bør man lægge nøje mærke til. Det sande håb er født af Guds kærlighed. Selv om trængsler virker tålmodighed, og tålmodigheden et prøvet sind, og prøvelserne styrker håbet, så må håbet alligevel først være født af Ånden ved troen - hvis det skal have nogen som helst trøst og vished, som består i nød og død, med sig. Håbet om frelse er sikkert og vist i sig selv en stærk hjelm (1. Tess. 5:8), men har ingen som helst nytte hvis stridsmandens indre liv er væk. Livskraften er Guds kærlighed, udøst i vore hjerter ved Den Hellige Ånd. Vi vil altid stå tilbage med denne konklusion: Om menneskene har al mulig kundskab, og alle mulige åndelige erfaringer, så vil de altid være lige fredløse og ulykkelige, hvis de ikke har erfaret dette, hvis ikke Gud har ladet sin Ånd åbenbare *Kristi* kærlighed i deres hjerter.

Netop sådan er det med al mulig *kundskab* om solen. Kundskaben giver os ikke noget lys og varme. Solen må selv lade sine varme lysstråler træffe os. På samme måde er alt det vi hører og ved om Guds kærlighed, frugtesløst og dødt, helt til Gud selv ved sin Ånd giver os sin kærlighed i vore hjerter. Da indtager Guds kærlighed os, og gennemtrænger alle vor sjæls kræfter. Så bliver vi nye mennesker i hjerte og sind, og får en ny retning på hele vort liv. Dette kan alene virkes gennem Kristi evangelium (Gal. 3:2-5, Rom. 10:14). Men vi må ikke tro at vi, når som helst vi synes vi trænger til det, ligesom bare kan "modtage" evangeliets kraft og livgivende lys og varme. Gud må sammen med Ordet sende os Ånden fra Det Høje (1. Kor. 12:3, Ef. 2:22, 2. Kor. 3:5). Fra naturens side findes der ikke noget som helst åndeligt liv eller lys, intet virkelig godt eller helligt i et menneske. Alt som er godt i os er virket af Guds Ånd. Den mindste søgning efter Guds rige, anger overfor Gud, eller håb om Guds nåde gennem Kristus, er det altid alene Guds Ånd som har virket. For noget sådant findes ikke hos et eneste af Adams børn, før Ånden har besøgt et hjerte gennem evangeliets budskab, og så har fået lov at virke noget der. Og der er heller ikke nogen som kan beholde noget sådant i hjertet et øjeblik længere end Ånden virker.

Når så et menneske ikke bare er rystet op af søvnen, men også dagligt føler hvordan Guds hellige lov dømmer hans gerninger, da ser han at for sine talløse overtrædelser fortjente han kun helvedes ild. Alligevel tror han ikke bare at han har fred med Gud (vers 1), men roser sig også af håb om Guds evige herlighed i himmelen (vers 2), og tror dette så sikkert at alle trængsler og lidelser han oplever langt fra klarer at kvæle dette håb, men tværtimod bidrager til at styrke det (vers 3). At et sådant under kan ske, det må da i endnu større grad alene kunne være virket af Ånden!

Men hvordan kan det hedde her at den kærlighed Gud elsker os med, "er udøst i vore hjerter"? Burde der ikke hellere være tale om fornemmelsen af, eller en levende kundskab om, Guds kærlighed? Svar: det er sikkert en levende kundskab om Guds kærlighed, som er meningen, da der tales om Guds kærlighed til os. Vi har tidligere sagt om solen, at vi ikke kan have nogen ret erfaring om dens lys og varme, uden at den selv lader dette lys og denne varme stråle ned til os. Der kommer virkelig noget af solen selv på vor krop, når solstrålerne træffer os og varmer os op. På samme måde er det også med Guds kærlighed. Vi får ikke noget levende kendskab og erfaring med den, uden at nogle af dens stråler strømmer ind i vore hjerter.

Når Guds kærlighed udøses i vore hjerter, kan det af og til ske på en måde, så vi oplever det følbart herligt, sådan at ordet "udøse" netop skildrer, dvs. at Guds kærlighed strømmer udover, og indtager hele vort hjerte, som en flod. Andre gange er der ingen følelser som registrerer noget som helst. Alligevel har vi Guds kærlighed på en ret og virksom måde i vore hjerter. Det ser vi jo ved at den holder os fast mod alle syndenødens og anfægtelsens stormfloder, så vi alligevel altid kan blive i troen på ham. For det er jo alene denne Guds kærlighed, udøst i vore hjerter ved Den Hellige Ånd, som år efter år holder os fast til ham, hvor mange og svære fristelsestorme der end er i vore liv. I sådanne tider får vi en grundig lærdom i at det guddommelige Ord er det eneste middel som virker at vi får - og at vi beholder - Guds kærlighed i vore hjerter. Men en sådan virkning af Ordet kan ingen tage. Den kan alene gives os ved Den Hellige Ånd.

Men så siger Paulus altså, at det er denne Guds kærlighed, udøst i vore hjerter ved Den Hellige Ånd, som overbeviser os om at "håbet ikke gør til skamme". Igen må vi først huske på at det alene er Guds kærlighed i *Kristi forsoning*, som er grundlaget for dette vort håb. For det andet er det kun denne kærlighed, udøst ved Ånden i vore hjerter, som giver os dette underfulde lys, at vi ikke bare roser os af Guds herlighed, men også af alle mulige trængsler som dukker og dræber vor natur, men som samtidig bare styrker vort håb om Guds herlighed. Gennem dette forstår vi sammenhængen i apostelens ord. Og så vil han med tillægget "for Guds kærlighed er udøst" osv., vise grunden til vor vished om at håbet ikke gør til skamme. En vished som også gør at vi kan "rose os" af dette håb, så vel som af selve trængslerne (vers 2,3).

Netop i at Guds kærlighed er udøst i vore hjerter, ligger også det stærkeste bevis på at vort håb ikke skal gøres til skamme. Tænk, når Gud selv gennem sin Hellige Ånd har udøst sin kærlighed i vore hjerter! Hvorfor skulle han have nogen som helst grund til det, hvis han ikke havde som mål at give os sin evige salighed? Oplevelsen af hans kærlighed er det største i himmelens salighed. Skulle han nu give os en forsmag på denne salighed, hvis han alligevel ikke ville give os selve saligheden i himmelen? Gud er selve kærligheden og den evige trofasthed. Skulle han så forfærdeligt bedrage dem som tror på ham, at han først giver dem en forsmag på sin salighed, og dermed jo vækker deres trang efter denne, og håbet, og til sidst skulle han så svigte dem i håbet?

Det samme kan vi jo sige om "Den Hellige Ånd som er os givet". Den kaldes udtrykkeligt en "pant på vor arv" (Ef. 1:14 og 2 Kor. 1:22). Skulle Gud, den evige trofasthed, give os pantet på vor arv, og så skulle vi alligevel ikke få denne arv? Hvis vi kun af os selv havde taget dette håb til os, på vor egen måde, sådan som de der ikke er genfødt har gjort, da ville vi opleve at dette håb netop gør til skamme. "Den gudløses håb går til grunde" (Job 8:13). Vi som er blevet "retfærdiggjort af tro" (vers 1), har desværre en tilbøjelighed til at tvivle på om vi ejer Guds nåde og evige salighed, fordi vi er blevet stående til skamme overfor Guds lov, og fortsat stadig tugtes af denne. Men Gud har ved sit evangelium og sin Ånd overbevist os, og ført os til en tro som strider mod alt som er i os: vor fornuft, samvittighed og følelser. Skulle Gud alligevel svigte os i denne tro og det håb han selv gennem sin Ånd havde virket i os?

Ser du hvilket stærkt bevis på at vort håb ikke gør det til skamme, som ligger i dette at Guds kærlighed er udøst i vore hjerter ved Den Hellige Ånd? Så fortsætter Paulus i de følgende vers (6-11) med at skildre Guds kærlighed. Og i det ser vi endnu bedre hvor stærkt dette bevis er, og hvor fast grund vi har for vort håb om den evige salighed.